

Kansalaisaloite suden kannanhoidollisesta metsästyksestä

Sami Niemi

Neuvotteleva virkamies, MMM

Kansalaisaloite

- Kansalaisaloitteessa esitetään valmisteltavaksi lakia, joka loisi puitteet suden kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseksi.
- Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että voimassa olevassa metsästyslaissa (615/1993) sekä sen nojalla annetuissa metsästysasetuksessa (666/1993) sekä poikkeuslupa-asetuksessa (452/2013) on jo luotu puitteet ns. kannanhoidolliselle metsästykselle myös suden osalta.
- Uutta lakia ei tarvitse säätää.
- Termiä kannanhoidollinen metsästys metsästyslaki ei sinänsä tunnista, vaan kyse on lain 41a §:ssä säädetystä poikkeuksesta lain 37 §:ssä säädetystä suden ympärivuotisesta rauhoituksesta. Kyseisellä lainkohdalla on pantu täytäntöön EU:n luontodirektiivin 16 artiklan ja sen 1 kohdan e-alakohdan mukainen säätely.

Luontodirektiivin 16 artikla

1) Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä:

- a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamis-tarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
- e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Luontodirektiivin 16 artikla

1) Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, jäsenvaltiot voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöksistä:

- a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamis-tarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
- e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Luontodirektiivin 16 artikla

Vahinkoperusteiset
poikkeusluvut

1) Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyydellä, voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöistä

- a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
- d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamis-tarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimenpiteiden vuoksi, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
- e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Luontodirektiivin 16 artikla

1) Jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole ja jollei poikkeus haittaa kyseisen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyydellä, voivat poiketa 12, 13 ja 14 artiklan ja 15 artiklan a ja b alakohdan säännöistä

Vahinkoperusteiset
poikkeusluvut

- a) luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelemiseksi ja luontotyyppien säilyttämiseksi;
- b) erityisen merkittävien vahinkojen ehkäisemiseksi, jotka koskevat viljelmiä, karjankasvatusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
- c) kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskevista tai muista erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;

d) näiden lajien tutkimus- ja koulutus-, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistutustarkoituksessa ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavien lisääntymistoimien mukana lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;

Kannanhoidollinen
poikkeuslupa

e) salliakseen tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen liitteessä IV olevien lajien yksilöiden ottamisen ja hallussapidon kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

Oikeuskäytäntö ohjaa direktiivien tulkintaa

- Euroopan unionin tuomioistuimen ratkaisut ohjaavat sitovasti yhteisöoikeuden tulkintaa
 - Valvontamenettelyä seuraava tuomio (C-342/05, komissio vs Suomi; suden metsästys)
 - Kansallisen tuomioistuimen ennakkoratkaisu (C-647/17, suden metsästys Suomessa)
 - Yleiset periaatteet (**sanatarkka täytäntöönpano, poikkeuksia tulkittava supistavasti**)
- Tuomioistuimen ratkaisut ovat yhtä lailla osa yhteisöoikeutta kuin asetukset ja direktiivit
- **C-647/17 ennakkoratkaisussa** on sekä yleisiä luontodirektiivin tulkintaa koskevia linjauksia että Suomen valituksen kohteena olleita poikkeuslupia koskevia yksittäisiä huomioita

Periaate sanatarkasta täytäntöönpanosta

41 a § ([18.2.2011/159](#))

Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeusluvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön tai kasviston säilyttämiseksi;
- 2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, vesistölle tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;
- 3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; tai
- 4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi.

Edellä 1 momentin nojalla saaliiksi saatu susi, karhu, saukko, ilves ja ahma kuuluvat valtiolle ja ne on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle. Tutkimuslaitoksen tulee hävittää riistaeläin, luovuttaa se yleishyödylliseen tarkoitukseen tai myydä valtion lukuun.

Sutta, karhua, saukkoa ja ilvestä koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi.

Periaate sanatarkasta täytäntöönpanosta

41 a § ([18.2.2011/159](#))

Edellytykset eräiden riistaeläinlajien poikkeusluvalle

Jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole eikä päätös haittaa lajin suotuisan suojelutason säilyttämistä lajin luontaisella levinneisyysalueella, 41 §:ssä tarkoitettu poikkeuslupa voidaan myöntää ahman, suden, karhun, saukon, ilveksen, euroopanmajavan, hallin, kirjohylkeen, itämeren norpan, hillerin, näädän ja metsäjäniksen pyydystämiseen tai tappamiseen:

- 1) luonnonvaraisen eläimistön tai kasviston säilyttämiseksi;
- 2) viljelmille, karjankasvatukselle, metsätaloudelle, kalataloudelle, porotaloudelle, vesistölle tai muulle omaisuudelle aiheutuvan erityisen merkittävän vahingon ehkäisemiseksi;
- 3) kansanterveyden, yleisen turvallisuuden tai muun erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavista syistä, mukaan lukien taloudelliset ja sosiaaliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle; tai
- 4) näiden lajien tutkimus-, koulutus-, uudelleensijoittamis- ja istuttamistarkoituksessa taikka eläintautien ehkäisemiseksi.

Edellä 1 momentin nojalla saaliiksi saatu susi, karhu, saukko, ilves ja ahma kuuluvat valtiolle ja ne on toimitettava riistaeläinten tutkimusta tekeväälle tutkimuslaitokselle. Tutkimuslaitoksen tulee hävittää riistaeläin, luovuttaa se yleishyödylliseen tarkoitukseen tai myydä valtion lukuun.

Sutta, karhua, saukkoa ja ilvestä koskeva poikkeuslupa voidaan myöntää myös tarkoin valvotuissa oloissa valikoiden ja rajoitetusti tiettyjen yksilöiden pyydystämiseksi tai tappamiseksi.

C647/17 - linjaukset

- 16.1(e) artiklaa voidaan käyttää suojellun lajin yksilöiden tappamiseen – siis metsästykseen
- Jäsenvaltion on kuitenkin osoitettava **tavoite/päämäärä, miksi metsästys sallitaan** ja pystyttävä **perustelemaan se selvästi ja täsmällisesti ja tuettava perusteluin**. Todistustaakka jäsenvaltiolla
- Jäsenvaltion on esittävä **täsmälliset ja asianmukaiset perustelut** sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole niiden päämäärien saavuttamiseksi, joihin on vedottu poikkeuksen tueksi
 - Poikkeuslupia myönnettäessä osoitettava asiassa merkitykselliseen parhaaseen tieteelliseen ja tekniseen asiantuntemukseen tukeutumalla, ettei tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi kyseessä olevassa yksittäistapauksessa vallitsevissa olosuhteissa ole muuta tyydyttävää ratkaisua
- Jäsenvaltion varmistettava, että suotuisaa suojelutasoa tai sen ennalleen saattamista ei vaaranneta.

Johtopäätös

- **Kannanhoidollinen metsästys on mahdollista, jos:**
- Pystymme löytämään hyväksytyn päämäärän, joka ei kata yksinomaan a-d –kohtien alaa ja jos pystymme päätökset perustelemaan selkeästi ja täsmällisesti
- Pystymme osoittamaan, että **päämäärän saavuttamiselle ei ole muuta tyydyttävää ratkaisua** sekä
- **Mitoittamaan metsästyksen** yhdessä vahinkolupien, poliisin määräyksellä tapettujen susien ja muun kuolleisuuden kanssa siten, että **suden suojelutasoa ei heikennetä**
- **MMM on asettunut työryhmät valmistelemaan suden kannanhoidollista metsästystä**
- Työryhmien tehtävä:
 1. Määritellä päämäärä, miksi suden metsästys sallitaan
 - Löytää sellainen päämäärä/peruste/syy, joka hyväksytään laajasti ja
 - Joka voidaan perustella selkeästi, täsmällisesti ja perustellusti
 2. Osoittaa, että sellaista vaihtoehtoista toimenpidettä ei ole, jonka avulla tavoiteltu päämäärä voidaan saavuttaa tyydyttävällä tavalla
 - Esittävä täsmälliset ja asianmukaiset perustelut sille, ettei muuta tyydyttävää ratkaisua ole 1 kohdassa määritellyn päämäärän saavuttamiseksi
 3. Määritellä miten varmistetaan, että suden suojelutasoa ei vaaranneta, ottaen huomioon vahinkoluvat, poliisin määräykset ja muu kuolleisuus

Lopuksi

- Metsästyslaki mahdollistaa suden kannanhoidollisen metsästyksen. Uutta lainsäädäntöä ei tarvita.
- Metsästyslainsäädäntö on luontodirektiivin mukainen
- Luontodirektiivin tulkintaa ohjaavat EUTIn ratkaisut ohjaavat myös tältä osin metsästyslain tulkintaa
- MMM asettanut työryhmät valmistelemaan suden kannanhoidollista metsästystä
- Kannanhoidollisen metsästyksen on täytettävä luontodirektiivin sääntelyn ja oikeuskäytännön velvoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö